

نگاه اکوسیستم

مصطفی اکرمی مدیرعامل میلی:

سامانه نظارتی پاسخ به يك مطالبه ملی است

گروه فناوری: درباره سامانه بر خط نظارت بر پلتفرم‌های آنلاین و گامی که اتحادیه کشوری کسب‌وکارهای مجازی برای اعتمادسازی و شفافیت بیشتر برداشته، با مدیرعامل میلی گفت‌وگو کردیم؛ پلتفرمی که با بیش از ۹ میلیون و ۳۰۰ هزار کاربر، مهم‌ترین و بزرگ‌ترین بازیگر حوزه خریدوفروش طلای آب‌شده در کشور محسوب می‌شود. میلی هم‌اکنون بیشترین میزان ذخایر طلا را نزد بانک‌های عامل دارد و باینکه همواره گزارش‌های منظم و دوره‌ای درباره ذخایر خود را به نهادهای نظارتی ارائه داده، تلاش زیادی هم برای توسعه و عملیاتی‌سازی سامانه نظارتی بر خط داشته است.

مصطفی اکرمی معتقد است، سامانه نظارتی بر خط پلتفرم‌های طلا صرفاً یک ابزار فنی نیست، بلکه پاسخی دقیق به مطالبه‌ای ملی برای شفاف‌سازی و جلوگیری از تخلفات در یکی از حساس‌ترین بازارهای مالی کشور است. او در این باره گفت: «در سال‌های اخیر، با رشد سریع پلتفرم‌های آنلاین و افزایش استقبال مردم از سرمایه‌گذاری دیجیتال، نگرانی‌هایی درباره اعتبارسنجی معاملات، صحت ذخایر، و احتمال سوءاستفاده یا خالی‌فروشی به‌درستی پررنگ شده است. پلتفرم‌ها و در رأس آن میلی، از شفافیت استقبال کرده‌اند و از هیچ اقدامی برای جلب اعتماد کاربران و نهادهای نظارتی دریغ نکرده‌اند. ما همواره گفته‌ایم، اگر قرار باشد اقتصاد دیجیتال جدی گرفته شود، باید ابزار نظارتی متناسب با آن نیز وجود داشته باشد. این سامانه دقیقاً در همین راستا طراحی شده: برای تقویت اعتماد عمومی و پاسخ به دغدغه‌هایی که دیگر نمی‌شد نادیده‌شان گرفت.»

رئیس کارگروه طلا در اتحادیه کشوری کسب‌وکارهای مجازی تأکید کرد که این سامانه توسط اتحادیه کشوری کسب‌وکارهای مجازی، مشارکت، همراهی و همکاری پلتفرم‌های طلا، طراحی و پیاده‌سازی شده و با نظارت کامل اتحادیه نیز اداره می‌شود. اکرمی سامانه نظارتی بر خط پلتفرم‌ها را مصداقی از رویکرد تعاملی میان کسب‌وکارهای آنلاین و اتحادیه به‌عنوان متولی اصلی رسیدگی به مسائل این حوزه دانست. او با بیان اینکه میلی بیشترین تعامل را با نهادهای رگولاتوری و نظارتی بر سر موضوعاتی مانند شفافیت، گردش اطلاعات و تدوین ضوابط داشته، اظهار کرد: «سامانه نظارتی این بار نه از بالا به پایین، بلکه از دل خود بازار ارائه شده و پاسخی از سوی اتحادیه و صنف است برای نظارت، سلامت معاملات و امنیت اطلاعات و سرمایه‌های مردم. چنین سازوکاری نشان می‌دهد که کسب‌وکارهای مسئولیت‌پذیر، صرفاً به فکر سودآوری نیستند؛ بلکه به دوام، اعتماد و امنیت اقتصادی کاربران هم‌می‌اندیشند.»

به گفته مدیرعامل میلی، این سامانه نه‌فقط ابزار نظارت، بلکه پلی میان بخش خصوصی و حاکمیت برای محافظت و تقویت بازاری آینده‌دار، پایدار و قابل اتکاست. او ادامه داد: «رونمایی از سامانه نظارتی بر خط معاملات طلا، نقطه‌عطفی در تعامل هوشمندانه میان دولت، اتحادیه و صنف و پلتفرم‌های فعال در بازار طلای آنلاین است که تنظیم‌گری این عرصه را یک گام به جلو می‌برد.»

اکرمی اطمینان و اعتماد را مسئله‌ای کلیدی دانست که حیات و رونق پلتفرم‌های آنلاین طلا به آن وابسته است. او در این خصوص توضیح داد: «بزرگ‌ترین دغدغه کاربران همیشه این بوده که آیا طلایی که خریداری کرده‌اند، واقعاً وجود دارد یا نه؟ به نظر من، سامانه نظارتی که راه‌اندازی شده، امکان اطمینان از موجودی واقعی طلا را فراهم می‌کند. یعنی اگر فردی از یک

مدیرعامل میلی:

بزرگ‌ترین دغدغه کاربران همیشه این بوده که آیا طلایی که خریداری کرده‌اند، واقعاً وجود دارد یا نه؟ به نظر من، سامانه نظارتی که راه‌اندازی شده، امکان اطمینان از موجودی واقعی طلا را فراهم می‌کند. یعنی اگر فردی از یک پلتفرم دارای مجوز خرید انجام دهد، می‌تواند از طریق کد رهگیری بررسی کند که آیا ثبت شده یا خیر

دیتای لحظه‌ای، تطبیق‌پذیر و مستقل این سامانه، مهم‌ترین ابزار برای نظارت مؤثر است. وقتی اطلاعات از منابع رسمی گرفته شود، بدون دخالت انسانی ثبت و به‌صورت برخط تطبیق داده شود، دیگر تخلفی پنهان نمی‌ماند. مهم‌تر از آن اینکه داده‌ها تنها ذخیره نمی‌شوند، بلکه پردازش می‌شوند و در صورت شناسایی مغایرت، هشدار صادر می‌کنند

این سند به هیئت‌عالی نظارت ارجاع شده، اما تعدد نظرات و ورود نهادهای گوناگون، از جمله بانک مرکزی و فرابورس، فرایند بررسی و جمع‌بندی را پیچیده و کند کرده است. الفت‌نسب با اشاره به اقدام هیئت مقررات‌زایی برای برگزاری جلسات تخصصی خود درباره ضوابط معاملات پلتفرم‌ها، این اقدام را گامی مثبت خواند، اما تأکید کرد که عدم تعیین بانک عامل و نگرانی از دخالت‌های بانک مرکزی، آینده این ضوابط را در ابهام برده است. او تصریح کرد: «فعالیت فروش طلا، چه در بستر آنلاین و چه در بستر آنلاین، یک فعالیت صنفی است. با این حال دعوستانی در بانک مرکزی با فرابورس صحبت‌هایی را در خصوص ورود به حوزه فروش آنلاین طلا مطرح کرده‌اند. ما معتقدیم که اگر بانک مرکزی اختیار قانونی برای نظارت بر طلا فروشان سنتی (آفلاین) دارد، می‌تواند همان نقش را در فضای آنلاین نیز ایفا کند. اما اگر در فضای سنتی چنین اختیاری ندارد، به طریق اولی نباید در فضای آنلاین نیز دخالت مستقیم داشته باشد.»

با وجود صدور بیش از ۳۰۰ مجوز برای پلتفرم‌های طلا، فشارهای نظارتی و استعلام‌های مکرر نهادهاء، اتحادیه را واداشته تا با راه‌اندازی سامانه نظارت آنلاین، گامی پیش‌دستانه برای رصد لحظه‌ای تراکنش‌ها و جلوگیری از تخلفات بردارد. الفت‌نسب این سامانه را که با هدف تقویت اعتماد عمومی و پاسخ به حساسیت‌های بالای بازار طلا طراحی شده، مکمل سامانه نظارتی اتحادیه از سال ۱۳۹۷ دانست و گفت: «ما وظیفه خودمان را انجام داده‌ایم. سامانه‌ای طراحی کرده‌ایم و از پلتفرم‌ها خواسته‌ایم که به آن متصل شوند. در همین چند روز اخیر، چند پلتفرم اعلام آمادگی کرده‌اند. از نظر ما، این اقدام گامی مثبت در جهت نظارت و شفافیت است که همواره بر آن تأکید داریم. ما وظیفه خودمان می‌دانیم که به‌طور مؤثری بر پلتفرم‌ها نظارت کنیم و کارآمدی را ارتقاء دهیم. این سامانه دقیقاً برای همین هدف راه‌اندازی شده است. با این حال چالش اصلی، پرهیز از تصمیم‌های شتاب‌زده و حفظ خودتنظیم‌گری صنفی است.»

سامانه مانع فروش طلای بیش از ذخایر می‌شود

رئیس اتحادیه کشوری کسب‌وکارهای مجازی، در تشریح کارکردهای سامانه نظارتی بر خط پلتفرم‌های آنلاین، به قابلیت‌های هشداردهندگی و مسدودسازی آن در صورت وجود خطا و تهدید اشاره کرد و گفت: «این سامانه با هدف اطمینان از تطابق موجودی طلای اعلام‌شده توسط کسب‌وکارها با میزان عرضه آن‌ها طراحی شده است تا از هرگونه تخلف، به‌ویژه خالی‌فروشی، جلوگیری کند. به‌عنوان مثال، اگر کسب‌وکاری مدعی داشتن ۱۰۰ کیلوگرم طلا باشد، این سامانه تضمین می‌کند که عرضه بیش از این میزان انجام نشود و در صورت بروز مغایرت، هشدارهای فوری به‌صورت آنلاین به پلتفرم‌های فروش، اتحادیه و نهادهای امنیتی ارسال می‌شود.»

الفت‌نسب با تأکید بر ایجاد اعتماد برای مصرف‌کنندگان افزود: «شهروندان پس از خرید طلا از پلتفرم‌های متصل به این سامانه، کد رهگیری منحصر به فردی دریافت می‌کنند که از طریق آن می‌توانند جزئیات تراکنش خود، از جمله محل ذخیره‌سازی طلا را به‌صورت شفاف رصد کنند. این ابزار نه‌تنها اعتماد عمومی را تقویت می‌کند، بلکه اصالت و صحت خرید را برای مصرف‌کننده تضمین می‌کند.» او همچنین به انعطاف‌پذیری سامانه در تطبیق با ضوابط مختلف اشاره کرد و گفت: «ما برای سناریوهای مختلف از جمله ذخیره ۹۵، ۹۰ یا ۱۰۰ درصد طلا در بانک‌ها آمادگی کامل داریم. پیشنهاد ما سپرده‌گذاری تا سقف ۹۰ درصد طلای موجود است تا کسب‌وکارها بتوانند بخشی از طلا را برای پاسخگویی به تعهدات تحویلی در گردش نگه دارند. با این حال تنظیم نهایی سامانه به ضوابط مصوب بستگی خواهد داشت.»

رئیس اتحادیه امنیت سامانه را یکی از اولویت‌های اصلی دانست و اظهار کرد: «با توجه به حجم بالای تراکنش‌های مالی در حوزه طلا، امنیت این سامانه از همان ابتدا در کانون توجه قرار گرفت. با همکاری نهادهای تخصصی، تدابیر امنیتی پیشرفته‌ای برای حفاظت از داده‌ها و پایش امن فعالیت‌ها در نظر گرفته شده است تا هرگونه ریسک به حداقل برسد.» الفت‌نسب به سوابق نظارتی اتحادیه نیز اشاره کرد و افزود: «نظارت بر کسب‌وکارهای مجازی موضوع تازه‌ای نیست. سال‌هاست که از طریق کمیسیون شکایات به مسائل رسیدگی می‌کنیم، اما این سامانه با ترکیب نظارت لحظه‌ای و داده‌های بانکی و تراکنشی، رویکردی نوین و دقیق به فرایند نظارت افزوده است.»

اتصال سامانه نظارتی آنلاین پلتفرم‌های طلا به سامانه جامع تجارت موضوعی بود که الفت‌نسب بر آن تأکید زیادی کرد. او در این باره گفت: «سامانه جامع تجارت در حال حاضر تنها اطلاعات خرید را ثبت می‌کند و فاقد قابلیت‌های لازم برای رهگیری کامل فروش و تطبیق موجودی با عرضه است. سامانه جدید ما با ثبت دقیق تمام خریدوفروش‌ها، بررسی تصادفی فاکتورها و امکان اشتراک‌گذاری داده‌ها با بانک‌های عامل، مانند بانک کارگشایی، این خلأ را برطرف کرده و آماده اتصال کامل به سامانه جامع تجارت است.» او با قدردانی از تلاش‌های مرکز توسعه تجارت الکترونیکی (نتا)، نقش بخش خصوصی را در این پروژه بر جسته دانست و راه‌اندازی این سامانه را دستاوردی که معرف توانمندی اکوسیستم فناوری ایران در حوزه‌هایی حساس مانند نظارت بر بازار طلا است. الفت‌نسب گفت: «اگر این طرح به نهادهای دولتی واگذار می‌شد، احتمالاً ماه‌ها صرف فرآیندهای پیچیده اداری می‌شد، اما بخش خصوصی با بهره‌گیری از ظرفیت نخبگان و نوآوران، در زمانی کوتاه این سامانه را به مرحله اجرا رساند.»

نگاه مقایسه‌ای

فروپاشی خاموش

چرا او بر نصف ایران راننده دارد و این چه تبعاتی دارد؟

پرویز محمدی

فعال رسانه‌ای

در پی جنایت فجیع رخ داده برای «الله حسین‌نژاد» در اسلامشهر، سخنگوی فراچا‌اماری را اعلام کرد که اگر نگوییم هولناک‌تر از خود جنایت بود، دست‌کم باید پذیرفت نکان دهنده و نگران‌کننده است: ۱۵ میلیون ایرانی در قالب راننده مسافرکش فعالیت می‌کنند. برای درک عمق این عدد، کافی است نگاهی به ترکیب جمعیتی کشور داشته باشیم. اگر جمعیت ایران را حدود ۹۰ میلیون نفر و میانگین تعداد اعضای خانوار را سه نفر در نظر بگیریم، یعنی حدود ۳۰ میلیون خانواده در کشور وجود دارد. با این حساب، آماری که فراچا داده به این معناست که از هر دو خانواده ایرانی، یک نفر در حال مسافرکشی است. این آمار، بیش از آن که به‌معنای دسترسی عمومی به درآمد باشد، نشان‌دهنده یک سقوط عظیم در ساختار رسمی اشتغال، فروپاشی معیشت پایدار و گسترش اقتصاد اضطراری در جامعه است. برای آن که بهتر درک کنیم این عدد تا چه حد نامتعارف و تأمل‌برانگیز است، مقایسه‌ای با یکی از بزرگ‌ترین پلتفرم‌های حمل‌ونقل دنیا یعنی اوبر (Uber) می‌تواند روشن‌کننده باشد. این شرکت که در بیش از ۷۰ کشور و حدود ۱۰ هزار شهر دنیا فعالیت دارد، تنها حدود هشت میلیون راننده فعال دارد؛ آن هم با نظارت دقیق، رتبه‌بندی شفاف، کنترل امنیتی و نظام بیمه‌ای. حال آن که در ایران، با فقط یک کشور و چند شهر بزرگ، ۱۵ میلیون راننده فعال یا نیمه‌فعال مسافرکش داریم!

یعنی در حالی‌که کل جهان با سیستم‌های گسترده حمل‌ونقل هوشمند، به‌سختی به هشت میلیون راننده می‌رسد، ایران بحران‌زده به تنهایی آمار دوبرابری تولید کرده است. آیا این افتخار است؟ یا نشانه‌ای از یک فاجعه اقتصادی-اجتماعی؟

بیباید واقع‌بین باشیم، هیچ جامعه‌ای در شرایط عادی این تعداد از نیروهای فعال خود را به خیابان نمی‌فرستد تا با مسافرکشی، لقمه‌ای نان درآورند. این حجم از مسافرکش، حاصل چیست؟ نه اشتغال‌زایی، نه کارآفرینی و نه پیشرفت فناوری. حاصل رکود، فشار معیشتی، نابودی مشاغل رسمی و کوچ اجباری به اقتصاد خُرد خیابانی است.

امروز در خیابان‌های کشور، از معلم و دانشجو گرفته تا بازنشسته و حتی پزشک و مهندس، همه در قالب راننده تاکسی اینترنتی یا شخصی در حال تلاش برای زنده ماندن اقتصادی‌اند. این دیگر فقط یک آمار نیست، یک تصویر اجتماعی است: تصویر سقوط طبقه متوسط. حادثه اسلامشهر اگر چه به‌شکلی گسترده رسانه‌ای شد، اما متأسفانه نخستین نبوده و نخواهد بود. وقتی هیچ نظام یکپارچه‌ای برای غربالگری، آموزش، صدور مجوز و کنترل رانندگان مسافرکش وجود ندارد، فضا برای وقوع جرم‌ها، سرقت و قتل باز می‌شود.

بخش بزرگی از مسافرکشی در ایران زیرزمینی، فاقد شناسایی رسمی، فاقد بیمه و فاقد سازوکار ارزیابی است. این یعنی حمل‌ونقل شهری در بسیاری موارد، در دست افراد ناشناس، بدون بررسی سوابق و بدون پاسخ‌گویی نهادینه شده است. در چنین وضعیتی نمی‌توان همه تقصیر را گردن مردم انداخت. مردم وقتی به خیابان می‌آیند، نه از سر تفریح، بلکه از سر اضطرار است. سیاست‌های کلان اقتصادی، فشار تحریم، سقوط ارزش پول ملی و نبود زیرساخت برای اشتغال پایدار، مردم را به این مسیر هل داده است.

▶ وزارت کار و دولت به آمار واقعی بیکاری و شاغلان کاذب توجه کند، نه آمارهای روی کاغذ.

▶ سامانه‌های هوشمند و ملی برای صدور مجوز، رتبه‌بندی و کنترل رانندگان طراحی شود.

▶ بیمه، آموزش و حمایت حقوقی از رانندگان (به‌ویژه زنان) جزو اولویت‌های دولت و مجلس قرار گیرد.

▶ حمل‌ونقل عمومی واقعی تقویت شود، نه اینکه تاکسی اینترنتی جای آن را بگیرد.

۱۵ میلیون راننده، یک عدد نیست؛ یک هشدار است. یک آ‌زیر بی‌صداست که می‌گوید: ساختار اشتغال کشور در حال فروپاشی است. اگر چاره‌ای اندیشیده نشود، پیامدهای آن فقط در قتل‌الله‌های بی‌دفاع دیده نخواهد شد؛ بلکه در ترافیک، فقر، ناامنی، فساد و مهاجرت نخبگان هم سر باز خواهد کرد. این بار وقت آن نیست که فقط احساساتی شویم. وقت آن است که آمار را بشنویم، بفهمیم و از آن عبرت بگیریم.

